

انواع اوراق بهادار

اوراق بهادار (Securities) به ورقه هایی گفته میشود که اعتبار مالی داشته و قابل نقل و انتقال است و به انواع مختلفی مثل:

انواع اوراق بهادار از نوع سهام

سهام عادی:

همان سهامی که در بورس معامله میشود و دارای دو ارزش اسمی و بازاری است ارزش اسمی در بازار ایران 100 تومان برای هر برگه سهم است

سهام ممتاز (ترکیبی):

در صورتی که در مجمع شرکتی تصویب شود که سهم ممتازی با امتیازات خاص وجود داشته باشد سهم ممتاز شکل میگیرد یعنی برخی امتیازات و ویژگی های خاص علاوه بر امتیازات سهام عادی برای این سهام در نظر گرفته میشود مثلا اینکه این سهام دارای سود ثابت باشد یا اینکه زودتر از سایر سهامداران به سود

سایت بی نظیر چارت

سهامشان برسند یا اینکه در صورت انحلال شرکت صاحبان سهام ممتاز زودتر به حقوق خودشان دست پیدا کنند.

حق تقدم سهام:

به برگه هایی که پس از افزایش سرمایه از آورده نقدی در شرکتها توزیع میشود حق تقدم سهام گفته میشود که مخصوص سهامداران فعلی شرکت است در واقع برای اینکه ارزش دارایی سهامداران فعلی شرکت حفظ شود باید برگه های حق تقدم سهم به ایشان داده شود تا با پرداخت قیمت اسمی سهم تعداد برگه سهام آنها و ارزش دارایی گذشته آنها برابر شود اگر سهامداری از قدرت حق تقدم سهام خود استفاده نکند شرکت این حق تقدم ها را فروخته و پول آنها را به حساب سهامدار واریز میکند تا دارایی سهامدار محفوظ بماند.

سهام جایزه:

به برگه هایی که پس از افزایش سرمایه از سود انباشته یا تجدید ارزیابی توزیع میشود سهام جایزه گفته میشود در واقع همانند برگه های حق تقدم سهام این سهام جایزه نیز برای حفظ دارایی سهامداران توزیع میشود که پس از افزایش سرمایه شرکت و کاهش قیمت سهام ارزش اولیه دارایی سهامداران حفظ شود

سهام با نام و بی نام:

سهام با نام در واقع همانند سهام بی نام ارزش دارند ولی تنها تفاوت آنها در انتساب سهم به مالک آن با درج نام مالک بر روی سهم است و از طرفی سهولت انتساب سهم به مالکان خود را در پی دارد

سهام نقدی و غیر نقدی:

اگر در مقابل سهام پول نقد پرداخت شود سهام نقدی خواهد بود و اگر در مقابل سهم دارایی های غیر نقد مانند اموال غیر منقول مثل زمین یا خانه پرداخت شود سهام غیر نقدی محسوب میشود

انواع اوراق بهادار از نوع اوراق بدهی

اوراق بدهی یا قرضه اوراقی است که دولت یا شرکتهای بزرگ به وام دهندگان خود میدهد که این اوراق قرضه دارای مزایایی برای دارندگان خود میباشد از جمله مزایای اوراق قرضه میتوان به اموری ذیل اشاره کرد:

داشتن سود ثابت و کاهش ریسک سرمایه گذاری

قابلیت نقل و انتقال برای اوراق بدهی قبل از تاریخ سر رسید

سایت بی نظیر چارت

شرایط اوراق قرضه

تاریخ سررسید: تاریخ پایان یک دوره در اوراق بدهی است. در این تاریخ صاحبان اوراق بدهی، ارزش اسمی اوراق خود را دریافت خواهند کرد.

ارزش اسمی: به اصل مبلغ وام، ارزش اسمی گفته می‌شود که در تاریخ سررسید اوراق بدهی این مبلغ به خریدار اوراق بازپرداخت میشود.

نرخ سود اسمی: به نرخ بهره‌ای گفته می‌شود که به طور دوره‌ای و تا سررسید اوراق پرداخت می‌گردد. برای مثال، اگر اوراق بدهی یک فرد به ارزش اسمی ۱۰۰ هزار تومان و با نرخ سود اسمی ۲۰ درصد با تعداد دو دوره در سال باشد؛ به این معنی است که آن فرد هر ۶ ماه یک بار به میزان ۱۰ درصد و به مبلغ ۱۰ هزار تومان به عنوان نرخ سود اسمی اوراق تا سررسید اوراق دریافت خواهد نمود.

قیمت فروش: چنانچه مالک اوراق نخواهد تا زمان سررسید اوراق منتظر بماند، می‌تواند اوراق خود را در روزهای باز بازار سرمایه و به قیمت آن روز بازار به فرد دیگری بفروشد. شایان ذکر است قیمت بازار با توجه به مسائل مختلفی تعیین می‌شود. از جمله این مسائل می‌توان به نرخ سود در بازار پول اشاره کرد.

نرخ سود تا سررسید: چنانچه شخصی اوراق بدهی خود را در اولین روز انتشار خریداری کند، نرخ سودش نرخ سود اسمی می‌شود. ولی اگر بعد از انتشار و به قیمت تعیین شده بازار اقدام به خرید اوراق نموده و آن‌ها را تا سررسید نگه‌داری کند، نرخ سود تا سررسید نامیده می‌شود.

انواع اوراق بدهی

اوراق قرضه با سود ثابت

اوراق قرضه با سود شناور

اوراق قرضه با یک سررسید

اوراق قرضه با بیش از یک سررسید

اوراق قرضه براساس تاریخ سررسید پرداخت بدهی، به اوراق قرضه کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت دسته‌بندی می‌شوند.

اوراق مشارکت:

سایت بی نظیر چارت

اگر طرح یا پروژه ای نیاز به سرمایه گذاری عموم مردم داشته باشد تا هزینه ساخت طرح تامین شود، شرکتها شروع به فروش اوراق مشارکت به عموم مردم میکنند و از این طریق سرمایه مورد نیاز خود را بدست میآورند از طرفی صاحبان برگه های اوراق مشارکت در سود های حاصله از طرح مذکور بهره مند خواهند شد

اوراق قرضه اسلامی (صکوک):

این نوع از اوراق دارای سود ثابت و شناور است که تحت عقود اسلامی از عنوان ربا خارج شده است و مورد معامله قرار میگیرد

اوراق اجاره (صکوک اجاره):

یک نهاد واسط این اوراق را به قصد خرید یک دارایی و ابزار آلات قابل اجاره توزیع میکند و در نتیجه سرمایه ای که از فروش این اوراق بدست میاید یک مال قابل اجاره خریداری میشود و با اجاره دادن آن مال در فواصل زمانی معین به دارندگان این اوراق اجاره بها داده خواهد شد و پس از گذشت یک دوره مشخص خریدار پس از پرداخت اصل هزینه، دارایی را از آن خود میکند

اوراق خزانه (اسلامی):

اسناد خزانه اسلامی یا اخزا نوعی اوراق با نام دارای قیمت اسمی و سررسید مشخص است که دولت برای تسویه بدهی های خود به پیمانکاران طلبکار غیر دولتی واگذار می نماید. دولت با استفاده از این روش تا زمان سررسید اوراق می تواند زمان پرداخت بدهی های خود را به تعویق بیندازد. پیمانکار می تواند تا سررسید مشخص صبر کند و بعد اصل پول خود را دریافت کند و یا می تواند اوراق را کمتر از قیمت اصلی که به آن قیمت اسمی می گویند در بازار سرمایه به فروش برساند. بدین ترتیب افرادی که این نوع اوراق بهادار را خریداری کردند می توانند تا سررسید پرداخت صبر کنند و از طریق مابه تفاوت قیمت اصلی و اسمی سود کنند.

گواهی سپرده:

این گواهی نیز یکی از انواع اوراق بهادار است که اشخاص در مقابل پولی که در بانک سرمایه گذاری میکنند دریافت میکنند که طبق این گواهی بانک موظف است در زمان مشخص سود مشخصی را به افراد صاحب این گواهی ارائه کند

سایت بی نظیر چارت

انواع اوراق مشتقه

اوراقی که به خودی خود ارزش نداشته بلکه از کالا یا دارایی که از آن اشتقاق یافته است با ارزش شده است مانند قراردادهای اختیار معامله که از بازار سهام بورس مشتق شده است و اعتبار خود را از آن بدست میآورد از اینرو وقتی سهام نزول قیمت یا صعود قیمت پیدا کند قیمت قراردادهای اختیار معامله نیز تغییر میکند انواع اوراق مشتقه از قرار ذیل است:

قرارداد سلف:

قراردادی بین طرفین معامله بر سر یک دارایی و مال منعقد میشود که طی آن در تاریخ مشخصی در آینده مورد معامله تحویل خریدار میشود و قیمت مورد توافق طرفین هنگام قرارداد پرداخت خواهد شد در واقع هم تحویل مورد معامله در آینده است ولی قیمت مورد معامله هنگام قرارداد پرداخت میشود مزیت این نوع قرارداد این است که خریدار مطمئن است که کالا در آینده به همین قیمت مورد توافق در هنگام عقد به دست او میرسد از طرفی فروشنده نیز قبل از تحویل کالا عوض آن را در اختیار دارد.

قرارداد آتی:

قرارداد آتی به قراردادی گفته میشود که طرفین قرارداد معامله ای بر سر یک دارایی و یا کالا انجام میدهند با این شرایط که در یک زمان معین و قیمتی معین از قبل مورد معامله تحویل داده شود در واقع تفاوت بین قرارداد سلف و قرارداد آتی این است که در قرارداد سلف قیمت مورد معامله حین قرارداد پرداخت میشود ولی قیمت در قرارداد آتی در تاریخ سر رسید تحویل کالا باید پرداخت شود

قرارداد اختیار معامله:

قراردادی که طی آن فروشنده تعهد میدهد که به تعداد مشخص در تاریخ مشخص سهام بورسی را به خریدار تحویل دهد در هنگام قرارداد خریدار مبلغی را به عنوان پرمیوم قرارداد میپردازد و فروشنده مبلغی را به عنوان وجه تضمین بلوکه میکند و هنگام فرارسیدن تاریخ سر رسید حق اعمال قرارداد با خریدار است که اگر خواست قرارداد خود را اعمال میکند و فروشنده باید به تعداد سهام مشخص در قرارداد سهام تحویل دهد ولی اگر خریدار قصد اعمال نداشته باشد قرارداد خود به خود بسته میشود و سود فروشنده میشود همان پرمیوم دریافتی در ابتدا قرارداد